

Twee ontwerpen van
Lambertus Zwiers voor
behang, uit 1917.

Binnen in de

Amsterdamse School

De meubels van de Amsterdamse School zijn minder zichtbaar dan de gebouwen. Ze bevinden zich voor het overgrote deel bij particulieren thuis. Het Stedelijk Museum Amsterdam slaagde er na een jarenlange speurtocht in vijfhonderd bijzondere Amsterdamse School-stukken in bruikleen te krijgen voor de tentoonstelling 'Wonen in de Amsterdamse School'. Deze drie liefhebbers leenden een geliefd meubelstuk uit. *Door Emilie Escher*

▼ Frans Leidelmeijer

Kunsthedelaar, expert gespecialiseerd in toegepaste kunst vanaf 1880, waaronder Amsterdamse School. Zijn puntstoel is te zien in het Stedelijk.

Hij weet nog goed hoe hij als 29-jarige jongeman over de Rotterdamse Lijnbaan liep, een blik naar binnen wierp bij kunsthedelaar Koch en op slag verliefd werd op een stoel die hij door de vorm direct herkende als Amsterdamse School. In die tijd was die stijl volkomen uit de mode. 'Mensen deden heel veel meubels uit de periode tussen 1910 en 1930 weg. Je vond ze op rommelmarkten en in kringloopwinkels, en ik liep ze allemaal af.' Maar deze puntstoel en de vier bijbehorende lagere stoelen bleken tot zijn teleurstelling niet te koop. 'Nee, nee, die zijn voor eigen gebruik', kreeg

Leidelmeijer te horen.

De stoelen lieten hem niet los. 'Elke keer als ik in Rotterdam was ging ik langs. Pas een paar jaar later mocht ik ze kopen. Wat ik voor de stoelen betaald heb weet ik niet meer, waarschijnlijk een paar duizend gulden. De verkoper wist dat ik de stoelen dolgraag wilde

hebben en heeft daar gebruik van gemaakt.' Intussen had Leidelmeijer ook een boek ontdekt waar ze in stonden. 'Cornelis Juke Blaauw, docent architectuur in Haarlem, ontwierp de stoelen voor de vergaderzaal van zijn school. De stoel met de hoge punt is voor de voorzitter, de andere zijn voor de mindere goden.'

Toen Leidelmeijer ze aantrof op de Lijnbaan was de bekleding vaal en versleten en de beits verkleurd. Hij liet de stoelen restaureren en opnieuw bekleden. 'Donkergroen is een echte Amsterdamse School-kleur. Ze zijn prachtig geworden.'

In die tijd was deze stijl volkomen uit de mode

Cornelis Juke Blaauw, voorzitters- en vergaderstoel, (1917/18).

PORTRETFOTO: HH

► Giovanni van Eijl

Eigenaar van het Grand Hotel Amrâth Amsterdam in het voormalige Scheepvaarthuis. Hij geeft ook werk in bruikleen, maar niet dit bureau.

Juist die ochtend is het bureau afgeleverd op de Amsterdamse Prins Hendrikkade, perfect gerestaureerd. Van Eijl, liefdevol: 'Terug op de plek waar het begon.'

Die plek is het Scheepvaarthuis van architect Joan Melchior van der Mey, ook wel de pionier van de Amsterdamse School genoemd. Hij is ook de maker van het stoere meubel.

'De verhoudingen en de vormen in het bureau zijn hetzelfde als die van het gebouw. Zie je bijvoorbeeld die trapezovorm? Die zie je ook steeds terug in de lambrisering en kasten van het gebouw.'

De hoekladen kunnen, net als bij hoekkeukenkastjes helemaal naar buiten scharnieren. Net zo

'Ik zie het nog liggen in de achterbak: laden, deurtjes, panelen en wat slotjes'

FOTO: FRISO KEURIS

Van Eijl bij het bureau van Van der Mey voor het Scheepvaarthuis (ca 1915).

voortuitstrevend was het rossig gebeitste materiaal van het bureaublad. Van Eijl tikt erop. 'Triplex, een nieuw materiaal in die tijd.'

Hij heeft het bureau gekregen van Paul Smeets, initiatiefnemer en medeauteur van de in 2014 uitgebrachte biografie over Van der Mey. Smeets zocht naar sponsors voor het boek en stelde Van Eijl als beloning het bureau in het vooruitzicht.

'Ik zie het nog liggen in de achterbak van Smeets' auto: laden, twee deurtjes, twee panelen, wat scharnieren en slotjes. Eerst had ik de neiging te zeggen: neem maar weer terug. Maar Smeets had ook reconstructietekeningen gemaakt. Tweehonderd uur restauratiewerk zit erin, maar ik vind het prachtig.'

Volgens de overlevering heeft Van der Mey nog aan dit bureau gewerkt. 'Ik zie hem er zo aan zitten, met die verre, begeesterde blik in zijn ogen. Ik zie dit bureau als een echt Van der Mey-relikwie. Het brengt zijn geest weer in het gebouw.'

▼ Milko Prinsze

Chief tax officer bij 24Vision en ad interim international tax manager bij CB&I. Zijn 'vleesetende lamp' is te zien in het Stedelijk.

Zijn eerste Amsterdamse Schoolmeubel was een stoeltje van de tante van zijn vader. Dertig jaar later heeft zijn hele huis een Amsterdamse School-interieur. 'Wat ik zo mooi vind is het vakmanschap dat uit elk meubel spreekt. De liefde en de tijd die erin gestoken is.' Voorzichtig, teder bijna pakt hij een van zijn dierbaarste objecten. Een bronzen gepateneerd lampje van Conrad Fehn. 'Hij heeft hier dagen in zijn Haarlemse atelier op zitten werken. Zie je die schubben in dat gezaagde ijzerwerk, dat heeft wat tijd gekost! Waarschijnlijk gebruikte hij een klein

ijzeren hamertje met een bol kantje. En dan maar zagen, kloppen en hameren totdat je de goede vorm krijgt.' Volgens de documenten die bij het lampje horen, liet de kunstenaar zich bij het bepalen van die vorm inspireren door een vleesetende plant. 'De draden aan de kap zijn de tentakels. Ze

'Poetsen met koperpoets moet je dus echt nooit doen!'

breken mooi het licht.' Prinsze vond het lampje bij het Amsterdamse veilinghuis De Looier. Hij betaalde er een paar honderd euro voor. 'Wat het zeldzaam maakt is dat het door de kunstenaar is gesigneerd.' Hij tilt het op. 'Kijk, hier staan zijn initialen.' Het lampje kreeg van hem een ereplaats midden in de kamer. Het brons van het lampje is gepateneerd. 'Sommige mensen gaan het dan poetsen met koperpoets. Dat moet je dus nooit doen! Dan wordt het blank en lelijk. Alleen barbaren maken die fout, echt stuitend. Ik gebruik zelf een stofdoek, een keer in een jubeljaar, als we bezoek krijgen.'

Conrad Fehn (gesigneerd, links) en mogelijk Hendrik Methorst, ca. 1925.

FOTO'S: ERIK & PETRA HESMERG

Kenmerken

De Amsterdamse School in zes eigenschappen:

1

Uitbundige decoratie

Smeedwerk, houtsnijwerk, plafondschilderingen, glas in lood, tegelplateaus, alles expressief en romantisch.

2

Baksteen

De nederige bouwsteen wordt een sieralement: golven, ritmen, randen, kleuraccenten, waaiers.

3

Binnen en buiten

Architectuur en interieur vormen één geheel. Liefst ontwerpen architecten ook meubels en inrichting.

4

Torens

Hoeken van gebouwen krijgen nadruk, vaak met eigenwijze torentjes. Ook meubels en serviesgoed priemen de lucht in.

5

Kleur

Secundaire kleuren, vooral verzadigd oranje, paars en groen, zijn alomtegenwoordig in de bonte interieurs.

6

Indië

Thema's en motieven uit Nederlands-Indië duiken op als inspiratiebron. Het geeft de Hollandse stijl iets exotisch.

